

ПРАВОСЛАВНИ ЕЛЕКТРОННИ КНИГИ

Всички книги в този сайт ги има свободно в интернет пространството на съответните сайтове, които съм посочила. Аз само съм ги събрала на едно място и преобразувала в различни формати, за да могат да се четат от различни устройства.

[Ако оценявате труда ми и харесвате сайта може да направите дарение.](#)

ПРАВОСЛАВИЕ И ИНОСЛАВИЕ

архим. Серафим (Алексиев)

Лъжата е толкова стара, колкото и грехът. Още от своето появяване лъжата враждува против истината. Човешката природа, поради грехопадението си, е склонна към зло и оттам към заблуди. Но в нея има копнеж към истината. Този копнеж дава възможност на всеки човек, ако иска – с Божия помощ – да познае истината, и истината да го направи свободен (Иоан. 8-32). Истината е спасителна. А Бог не иска никой да погине, но "да се спасят всички човеци и да достигнат до познание на истината" (1 Тим. 2:4). С тази цел Той ни дава Своето Откровение, което разкрива пътя на истината. С тази цел Той ни говори в св. Библия Своето Слово. А Неговото Слово, по думите на Христа, е истина, истина, която освещава (Иоан. 17:17, 19). С тази цел Спасителят, Който Сам е пътят и истината и животът (Иоан. 14:6) идва в света, за да каже истината (Иоан. 16:7), която е чул от Бога (Иоан. 8:40, 45, 46). С тая цел Иисус Христос претърпява кръстни страдания и смърт, за да изпрати на вярващите Утешителя, Духа на истината, Който упътва на всяка истина (Иоан. 16:13).

Но злият и паднал свят, който не иска и затова не може да приеме Божествената истина (Иоан. 14:17), воюва от край време против нея чрез изобретяването на най-различни заблуди. "Баща на лъжата" е сатаната (Иоан 8:44) Откак светът съществува, най-различни заблуди са се ширели из него. И дяволът, естествено, е подпомагал, създавал и поощрявал разните заблуди, защото е виждал че чрез тях най-ловко може да се бори с истината, която Сам Бог възвестява на света чрез Своето Слово – Библията.

При това методите на лукавия са бивали най-разновидни. Той ту се е опълчвал с груба физическа сила срещу истината, ту привидно се е съгласявал с нея, ту е приемал нейната външна форма, ту я е критикувал от гледището на "непредубедения човешки разум". Мъчно могат да се изброят и видят във всичките техни подробности безбройните хитрини на изобретателя на всяка лъжа и лукавство. Дяволът е стигнал и до там, че не рядко се е скривал дори зад изопачавани или криво претълкувани библейски текстове, за да увери хората, че неговото учение е библейско и затова истинско. Всъщност той се е стремил чрез своето привидно доближаване до Божието Слово да го погуби, обезсили и заличи от човешките сърца. Разбира се, верните на истината всякога навреме са

долавяли лукавите домогвания на сатаната и в енергична борба със заблудите са разкривали истинския лик на врага.

Историята ни говори за фактите, на които тя е била свидетелка. А Словото Божие ни разбулва и метафизичната основа на борбите, ставащи по лицето на земята. То ни показва ония два невидими лагера, към които хората доброволно вътрешно се самоопределят, призовавани от своите невидими вдъхновители. Едни се нареждат на фронта на доброто – това са богоизбраните носители и вестители на вечната Божествена истина, разкрита ни в Божественото Откровение. Други, подмамани от едно или друго обстоятелство на живота, преследвайки една или друга нечиста цел, застават в редиците на противниковия стан. И те започват там своята дейност. И те вестят своето лъжеучение, препоръчвайки го за единствено истинско. Те обаче пред съда Божий се оказват лъжеучители, беззаконници и лъжепророци, защото не са били служители на единия и истински Бог, Извор на всяка истина, а служат на дявола, баща на лъжата (Иоан. 8:44).

Истината, богооткровената, спасителната истина, е една. Всичко, що ѝ противоречи, се отдалечава от нея и се самоокачествява като заблуда. Бог е открил тази истина за спасение на човешкия род в Библията. До Исуса Христа носители на тази истина бяха богоизбраните ветхозаветни патриарси, съдиите, праведните, пророците и всички ония израилтяни, които ѝ се покоряваха в доброволно послушание към Божия закон. Еврейският народ, общо казано, бе до Исуса Христа единствен носител на богооткровената истина, и затова само неговата религия беше истинска. Всички останали езически религии, като несъгласни с богооткровената, се бяха отклонили повече или по-малко в разни заблуди и бяха поради това далеч от истинското богопочитание.

В Новия Завет, който се явява като естествено продължение и завършек на Ветхий Завет, се доразкри Божествената Истина. Сам Спасителят, несъмненото Средоточие както на Ветхий тъй и на Новия Завет, се яви на земята, страда и умря за човешкия род, разбули лъжите на сатаната, разкри същината на истинското богопочитание (Иоан. 4:23,24), победи лукавия чрез Своята кръстна смърт и славно възкресение, основа Църквата Си, която на веки остави да бъде "стълб и крепило на истината" (1 Тим. 3:15; срав. Мат. (16:18), завеща на Своите апостоли, а чрез тях и на всички техни верни последователи, истинското, богооткровено и спасително учение и, по Своето непреложно обещание, изпрати в деня на св. Петдесетница на Своята Църква Утешителя Св. Дух, Духа на истината, за да пребъдва Той в Св. Църква, да се дарува чрез св. тайнства на

истинно вярващите и да ги учи и наставлява на всяка истина. Тъй се появи на мястото на ветхозаветната религия новозаветната Православна Църква, на която оттук нататък бе поверено да води човешките души по пътя на истинското богопочитание към вечно спасение.

Но както във Ветхия Завет покрай истинската богооткровена религия имаше и много други, които бяха носителки на дяволски заблуди, тъй и в Новия Завет сатаната започна да пречи на спасителното дело на Църквата Христова. Покрай езическите заблуди, които той все още поддържаше, под негово вдъхновение сега се появиха и ред нови лъжеучения, възникнали на християнска почва, които претендираха единствени да разбират чистото Христово учение. По лицето на земята се появиха нови борби, чиито метафизични причини бяха скрити в стремежа на адските сили да надделеят Църквата Христова (виж. Мат. 16:18). Но напразно! Чистото православно учение, предадено от Исуса Христа на св. апостоли, се предаде от тях в непокътнат вид на други свети мъже – апостолските приемници. Те от своя страна го завещаха чисто и неповредено на идващите след тях свети Божии угодници, които, като чисти и Достойни съсъди на Св. Дух, правилно тълкуваха богооткровените истини и успешно водеха борбата с разните лъжеучения, изобретявани от дявола. И както във Ветхия Завет великите праведници и пророци се бяха издигнали до познаване на истината, че идолите на езическите народи не са нищо друго освен изделия на човешки ръце, (Иерем. 10:5; Пс. 113; 12-13; Исаия46:7), в които живеят бесове (Пс. 95:5; Пс. 105:35-38), тъй и в Новия Завет свети и праведни мъже откриха в разните лъжеучения и ереси древното дело на сатаната, който се стреми да заблуди и погуби хората.

Не можем да не открием и в отпадането на цялата западна римо-католическа църква от източноправославната през злополучната 1054 год. пръста на душегубителя. Много са причините за откъсването на Запада от Изтока. Тях учените историци подробно изреждат и старателно обсъждат. Но най-главната вътрешна причина си остава възгордяването на римските епископи, които са желали да бъдат самовластни князе и разпоредители в църквата. Техен учител във гордостта не може да бъде никой друг освен онзи, който пръв се възгордя и отпадна от истината – дяволът. С отпадането си от Православието Западът стремглаво тръгна по гибелния път на разложението. Католичеството, скъсало с Православието, все повече и повече се отдалечаваше от истината, създаде ред нови учения, неизвестни на св. Православна и апостолска Църква, и до там затайна в отклонения от евангелската истина, че предизвика бурята на протестантската реформация. Тъй католичеството роди протестантизма. По

думите на Хомяков "Протестантизмът е законно, непокорно чедо на римокатолическата църква". Злото зло ражда. Протестантизмът, породен от римокатолическите заблуди, сам нареди нови още по-големи лъжеучения. Той скоро се раздели на лутеранство и англиканство. С течение на времето още повече се раздробява и, нямайки никаква опора в светоотеческото тълкуване на Библията, предостави всекому свободно да я тълкува, което създаде само в лутеранството повече от 500 секти. Зад всичко това беше скрит, естествено, сатаната, чиято цел е да откъсва хората от истината и да враждува против нея, като създава нови лъжеучения.

Така борбата между истината и лъжата, за която ни свидетелствува целият Стар и Нов Завет, за която ни говори и църковната история, мина всички исторически епохи и стигна до нас. Тя не се е прекратила и днес. Напротив, в наши дни тя като че ли още повече се е изострила. Днес сатаната си служи не толкова с езичество, макар че, гдето има почва, той и него поддържа, не си служи само и с еретичество, въпреки че и това оръжие не е паднало от ръката му, колкото си служи с модерните хуманистични философски, теософски, спиритически и разни сектантски и противохристиянски учения, които, не отричайки религията и търсейки уж по свой собствен път истината, стигат до най-пакостни и душегубителни лъжеучения.

Човек трябва да се покори на богооткровената истина, ако иска да се спаси. Истината е дадена; тя ни е открита от Бога и се пази в истинската Православна Църква. От нас се иска само да ѝ се покорим. А сатаната внушава на модерния човек недоверие към богооткровената истина и го учи, вместо да ѝ се покори и по този начин да се спаси, сам да я търси. А тръгне ли сам да я търси със своя грешен и ограничен разум, възгорделият се човек неминуемо ще дойде до някаква нова заблуда. Историята многократно потвърждава това, говорейки ни за многобройните ереси, разколи и секти.

Религиозните истини не са като научните истини. Те не могат да се разберат само със силата на човешкия разум, тъй като човекът е с паднала, сгрешена, повредена природа. Необходима предпоставка за тяхното разбиране е чисто и праведно сърце, свят живот, съобразяване с Божиите заповеди. Иисус Христос недвусмислено говори: "Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога" (Мат. 5:8) и още: "Който иска да върши волята Му, ще разбере, дали учението Ми е от Бога, или Аз от Себе Си говоря" (Иоан. 7:17).

Ето ключът за разбиране истината на Божественото учение, преподадено от Христа на Църквата и запазено в св. Православие – да живееш свято и да

съобразяваш живота си с Божията воля; само тогава ще разбереш религиозните истини. В противен случай гордият ни разум или ще ги изтълкува криво и изопачи, или съвсем ще ги отхвърли. Там е грешката на протестантството, че то не се покори на истината, когато видя заблудите в римо-католичеството, а предостави на грешния човешки разум да измерва дълбините на Божествената истина. Там е и силата и величието на Православието, че то не позволява на всеки грешен човек да тълкува Словото Божие, както си ще, а заповядва да се следват тълкуванията, дадени от най-святите мъже в пълно съгласие с духа на Библията и със св. Предание (вж. Трул. Събор – прав. 19). Св. отци чрез своите творения, които за всеки православен християнин имат неоспорим авторитет, са връзката между съвременната Православна Църква и апостолското учение.

Днес модерният човек почти не разбира, че е необходимо, в името на своето вечно спасение, да се покори на истината, разкрита от Бога в Библията и разтълкувана правилно от св. отци на Православната Църква. Печално наследство от хуманизма на безпътния Запад е максимата: "Jeder soll nach seiner Weise selig werden" (всеки по свой начин трябва да си се спасява). Насаждането на този пакостен принцип е едно значително постижение на сатаната. То показва достигнатото пълно безразличие към истината. Не може всеки по свой начин да се спасява, защото един е пътят на спасението. Нашият Господ Иисус Христос казва: "Аз съм вратата; който влезе през Мене, ще се спаси." (Иоан. 10:9). Ако всички тръгнат да се спасяват, кой както си знае, въвн от истинската Църква, следвайки своите заблуди, никой няма да се спаси. Това е всъщност крайната цел на сатаната. Затова той и поставя като "велико" постижение на човешкия разум максимата: "Всеки по свой начин трябва да си се спасява".

Западът, загубил истинската религия, роди велики умове, големи поети, художници, скулптори и изобретатели, но не и светци. Изтокът, осиян от Православието, даде на света множество велики светци. Западът създаде религиозния еklektизъм, издигна човека на мястото на Бога чрез хуманизма, потърси във всяка религия по нещо хубаво и призна всичко, за да отрече всичко. Големи западни писатели са проповядвали религиозната толерантност и са застъпвали гледището, че всички религии могат да имат еднаква цена, щом те учат на морал. Според тях цената на една религия се състои не в изповядването на вярата, но в хуманността, в любовта и търпимостта, които тя внушава на хората.

В тези идеи дълго се е възпитавал модерният човек от Запада. Тези идеи проникнаха оттам и у нас, в православна България. Тяхното влияние бе такова, че и у нас, където имахме една изпитана, православна, праотеческа вяра, се хвърли сянка на съмнение върху ценността и истинността на нашата религия. Започнаха да се появяват колебания, неувереност. Разклати се Православието у мнозина.

Плъзнаха секти и чужди пропаганди. Под прикритието на криворазбраната у нас "напредничавост" сатаната взе да върши своето пагубно дело, да разкъсва единния в религиозно отношение български народ и да погубва много човешки души. Плодовете на тая безогледна веротърпимост вече са на лице. Мнозина у нас днес смятат всички вери за еднакво добри, стига те да учат на морал и добро. А мнозина православни християни под влияние на книги като Лесинговия "Натан мъдрецът", са се чувствували уязвени във най-святото си убеждение, че Православието е единственото истинско и правилно вероизповедание, и по пътя на охлаждението са стигнали до там, че са отпадали от него. Който признава всички религии, той всъщност не признава нито една и покрай несвършените отхвърля и единствено истинската. Приснопаметният дивен Кронщадски чудотворец и ревностен молитвеник о. Иоан* казва много добре по повод на разните християнски вероизповедания: "Не бива да се считат всички те за истински и спасителни: безразличието във вярата или признаването на всяка вяра за еднакво спасителна води към безверие или охлаждане към вярата, към нерадение за изпълняване правилата, и уставите на вярата, към изчезване на любовта между християните. "Симоне, Симоне! Ето сатаната поиска да ви сее като пшеница" (Лук. 22:31). Сатаната е направил и прави това, т. е. той е породил разколите и ересите, казва о. Иоан Кронщадски и увещава всекиго: "Строго се придържай към едната, истинската вяра и Църква: една е вярата, едно е кръщението, един е Бог и Отец на всички (Еф.4:5)** .

Печално постижение на новите, лъжехуманистични идеи е, както казахме, модерният възглед, че всички религии, всички вероизповедания са еднакво добри.

Придържането към строгото Православие се схваща като тесногърдие. Катехизисът се осмива. Вярата в догмите се нарича предразсъдък. Искане се полет на свободната човешка мисъл. Ратува се за освобождаване от оковите на строгите църковни догматични определения. Живият човек трябвало сам да изгражда своите убеждения, неговият личен духовен опит трябвало да го води

към религиозните истини и пр. и пр. По-вредни от тия възгледи не може да има. Тук сатаната хитро се е скрил зад маската на доброжелател и тайно руши вярата. Не може човек сам въз основа на своя проблематичен духовен опит и греховен живот да гради своето верую. Ние споменахме по-горе, че всеки подобен опит ще го въведе в заблуди. Тогава колкото човеци би имало, толкова и вери биха се появили. С мудния и слаб човешки разум не може да се догони Божествената истина. Ето, тя ни е дадена, разкрита е в Словото Божие във всичката възможна пълнота и дълбочина, и пак човешкият разум не може правилно да я схване, а я изопачава, криво тълкува и създава по тоя начин нови заблуди, нови ереси. Та няма сам по себе си, без помощта на Бога, той ще може да стигне до истината?! Догматите, катехизисът, църковните вероопределения, всичко това е толкова важно, че истинска православна вяра е немислима без него. Па и пътят, който тия нови идеолози на вярата искат да прокарат, е съвсем противен на Словото Божие. Те искат хората сами да стигат до религиозните истини, сами да ги откриват и да ги подчиняват на своя грешен разум. А св. ап. Павел говори, че апостолите са призвани в името на Иисуса Христа да покоряват "на вярата всички народи" (Рим. 1:5), "да станат езичниците послушни на вярата". (Рим. 15:18). Апостолът на езичниците хвали римляните за тяхната "послушност на вярата" (Рим. 16:19; срав. 2 Кор. 9:13). А св. ап. Петър съветва християните да се обичат "... от чисто сърдце, след като са очистили душите си с послушност на истината чрез Духа" (1 Петр. 1:22). И тъй, св. апостоли не са поощрявали тоя крив и пагубен път – всеки да си вярва, както ще, всеки по пътя на своя собствен разум да търси истината, независимо от каквито и да било църковни катехизиси и догмати, а напротив – те са говорили твърдо и решително: "Оръжията на нашето воюване не са плътски, но с помощта Божия са силни да разрушават твърдини: с тях ние унищожаваме замисли, и всяко превъзнасяне, що възстава срещу познанието Божие, и пленяваме всеки разум, за да бъде покорен на Христа, и готови сме да накажем всяка непослушност". (2 Кор. 10:4-6).

И тъй, истинската вяра е дадена. Няма защо да я търсим. Остава да ѝ се покорим. Ако ние покоряваме вярата на своя собствен разум, тогава де остават апостолските увещания – ние с нашия греховен разум да се покорим на вярата? Явно е, че покоряването предполага нещо обективно, една даденост извън нас, на която трябва да се подчиним. А тъкмо такава даденост е богооткровената вяра с нейните вечни догмати и свети вероопределения.

От абсолютността и истинността на тая богооткровена вяра произтича както задължението да ѝ се покоряваме, тъй и необходимостта да я защитаваме от

козните на лукавия, който със своите многобройни измислени заблуди гледа да я омаловажи, замъгли и измести. Дело на сатаната е не само създаването на толкова много лъжливи вери, религии, ереси, секти, религиозно-философски, теософски, окултни и други учения; дело на сатаната е и поставянето на истинската православна вяра наравно с другите лъжеучения. Православието не се отнася към всички останали вери и религиозно-философски учения като част към цялото, а като истина към лъжата, като светлина към мрака, като ден към нощта. В Православието се крие пълната истина. Съвсем неверни са твърденията на някои, че истинското християнство било загубено.

Та нали нашият Спасител Иисус Христос основа на земята Църквата Си? И нали обеща неизменното ѝ съществуване до края на вековете с думите: "и портите адови няма да ѝ надделеят." (Мат. 16:18) и пак: "Ето, Аз съм с вас през всички дни до свършека на света" (Мат. 28:20)? И така, тази Църква съществува до днес. Който вярва в Евангелието, трябва да признае тази истина. При това тази Църква съществува като "света и непорочна" (Еф. 5:27) и, макар като "малко стадо" (Лук. 12:32), пази чисто Христовото учение и ще го пази до самото второ Христово пришествие.

Тук е оправдан донякъде само следният въпрос : коя от съществуващите Църкви е истинската? Истинска може да бъде само онази Църква, която бидейки основана от Самаго Христа, в пълнота и чистота пази Христовото учение и апостолската приемственост, която спасява своите чада и която ги довежда чрез преподаваната в тайнствата Божия благодат до нравствено съвършенство.

Кое от трите главни християнски вероизповедания отговаря на тия условия за истинност ? Католичеството ли, което, със своите нови догми за непогрешимостта и главенството на папата, filioque-то, непричастността на Св. Дева Мария в първородния грях, причащаването на миряните само с Тялото, а не и с Кръвта Господня и мн. др., явно противоречи на Словото Божие? Това ли католичество, за което един от най-даровитите синове на Запада-Гьоте е казал, че то е смесица от заблуди и насилия? Или протестантството, което няма нито чиста евангелска, апостолска и светоотеческа вяра, нито богоустановена йерархия, нито пълнота на тайнствата, нито благодатен живот, нито светци, нито връзка с покойните свои членове? Явно е, че не! "Нито едно християнско изповедание освен Православието, казва о. Иоан Кронщадски, "не може да доведе християнина до съвършенство или святост, до пълно очистване от греховете и нетление, защото другите изповедания, неправославните, държат

истината в неправда (Рим 1:18) т. е. прибавили са към истината суемъдрие и лъжа и затова те нямат ония дарувани от Бога средства за пълно възраждане, каквито има Православната Църква. Всички божествени сили, необходими за живота и благочестието, са ни дадени в Православната вяра, а в другите вери и изповедания тези божествени сили произволно и дръзко, макар и не всички, са отхвърлени от лъжливите човешки мъдрувания"***. Единствената истинска Църква според о. Иоан Кронщадски е Източноправославната. Той привежда и неопровержими доводи в полза на своето твърдение: "Доказателство за това са дивните, спасителни, благодатни сили, които действуват в Църквата-в извършваните Тайнства, в богослужението, в чудотворните мощи, в св. икони, които точат чудеса от изцеления, в безчислените животворни божествени сили, които изобилно се изливат от Божието милосърдие върху вярващите".

"Оная вяра е истинска – казва о. Иоан, – която ежедневно и непрестанно изстребва в човека всегубителния грях, очиства го, освещава го, просвещава, обновява, оживява, укрепва го, а не оная, която произвежда вражда, преследване, изтезания, мъки (католическата), или която докарва до лъжемъдруване, до господство на покварения човешки разум над Божественото Откровение, до отхвърляне на йерархията, тайнствата, пастирите и почти всичко онова, което Дух Светии, действувал в св. апостоли и св. отци, е установил за нашето спасение"****

И католичеството, и протестантството не издържат критика пред съда на истината. Само св. Православна Църква и исторически, и догматически, и нравствено, и благодатно се явява единствената истинска Църква, продължителка и извършителка на спасителното Божие дело на земята. И ако католичеството, което все пак има йерархия и апостолска приемственост, тайнства и църковен живот, и протестанството, което в някои направления все пак по своему държи за Словото Божие, са тъй далеч от истината, какво остава да кажем за всевъзможните техни секти и за модернистичните религиозно-философски учения, много от които се отличават с фрапантно-неправилното си отношение към Библията, със своята безогледна толерантност и симпатизиране дори на езически религии? Какво да кажем за теософията например, за окултизма, спиритизма? От гледище на истината те са под всяка критика. Не рядко у тях Буда и Конфуций се поставят на равна нога със Спасителя, което е кощунствено и явно бесовско.

Бог възвести истината на хората, за да ги просвети и спаси чрез нея. Сам Иисус Христос проповядваше на хората истината, която бе чул от Бога (Иоан. 8:40-

46), за да ги освободи от техните многобройни заблуди, които дяволът бе насял в техните души. Идва обаче безогледната "доброжелателна", "хуманна" и сантиментална толерантност и възвестява "великото постижение" на напредничавия човешки ум: всички убеждения са свети! ... И модерните хора, увлечени от "красотата" и "човечността" на тия възгледи, престават да гледат на Православието като на единствена истинска и спасяваща вяра. Те се обявяват против "тесногърдието" на конфесионалността. Единението с всички сектанти и еретици в името на една неправилно разбрана любов е в състояние да ги накара да пожертвуват много от своите православни убеждения, за да бъдат угодни на инославните. Такива забравят, че "приятелството със света е вражда против Бога" (Иак. 4:4). Бог е "Бог ревнивец" (Изх. 34:41). Той не търпи Неговата света истина да се смесва с лъжата и заблудата. Във Ветхия Завет чрез Своите избраници, пророците, Той жестоко укоряваше любимия Си народ заради отстъпленията му от истинската вяра и сближаването му с езическите народи (Иез. 23:2-21). Ако Богу беше най-мила любовта, разбрана така, че за нея да могат да се жертвуват истината и вярата, би ли укорявал Той Своя народ, който, не рядко от желание да живее в мир със съседните народи, подражаваше на нечестивите им езически обичаи? (Съд. 1:28-35; 2:1-13).

Но пред Бога няма по-голямо благо от чистотата на вярата, от която се раждат и всички останали духовни блага – и чистотата на нравите, и разните добродетели, и истинската любов и пълната святост. Затова Бог така ревниво пазеше чрез Своите верни служители – съдиите и пророците чистотата на истинското богопочитание, затова така тежко заплашваше всяко отклонение от него (Нав. 23:12-16; Лев. 26:14-39) и затова, най-сетне, тъй безмилостно на пръв поглед наказваше Своя народ след всяко падение в идолопоклонство (Съд. 3:5-8; 12-14; 4:1-3; 6:1; 2Парал. 24:18; 34:25 и пр.).

Колко голям грях пред Бога е отстъплението от истинската вяра и какви велики беди то докарва не само на отделни личности, но и на цели народи, се вижда особено ясно от примера на цар Соломон. Надарен от Бога с необикновена мъдрост, той не е бил обаче тъй благочестив и верен Богу, както е бил неговият баща св. пророк Давид. За да угоди на многото си жени – езичнички, цар Соломон забравя заповедта на Бога да не се служи у Израиля на чужди богове и издига "капище на Хамоса, моавска гнусотия... и на Молоха, амонитска гнусотия" (3 Цар. 11:7) и сам започва "да служи на Астарта, сидонско божество, и на Милхома, амонитска гнусотия" (ibid. стр. 5). Днес, слепите привърженици на безогледната веротърпимост биха извикали от възторг : "Каква напредничавост у мъдрия цар Соломон! Какво широко разбиране! Каква

толерантност!" Но Св. Библия не съди така. Тя просто, но ясно и твърдо казва: "И Соломон вършеше това, що бе негодно пред очите на Господа" (3 Цар. 11:6). "И Господ се разгневи на Соломона" (ст. 9). От това време започват най-великите бедствия за еврейския народ: царството му се разделя на две, езическите народи добиват надмощие над него, няколко пъти той бива откарван в плен, градовете му се разоряват, храмът му бива съборен, земята му опустошена, а населението избивано, ограбвано, поробвано, измъчвано и облагано с тежки данъци. Тъй от момента, когато в Израиля "напредничавите и културни" схващания за веротърпимост и пълна религиозна свобода бяха осъществени, Израил стремглаво взе да отива назад. Защото Бог поругван не бива. Защото с Неговия свят закон и с Неговата вечна истина никой не може безнаказано да се гаври и кощунства.

Това са съзнавали ясно не само ветхозаветните пророци и праведници. Това са възвестявали и подчертавали с всички сила и новозаветните Божии служители: на първо място св. апостоли, а след тях и всички св. отци и вселенски събори. Верни на завета на Христа: "Пазете се, да ви не прельсти някой" (Мат. 24:4), св. апостоли са пазели чистотата на вярата като зеницата на окоето си, а и християните са предпазвали от отровата на лъжеученията. Ето няколко такива апостолски увещания: "О, Тимотее! пази онова, що ти е предадено, и се отвърщай от скверното празнодумство и от възраженията на лъжовната наука, с която, като се занимават, някои се отклониха от вярата" (1 Тим. 6:20-21). "Не се увличайте от разни чужди учения" (Евр 13:9). Св. ап. Павел съветва "да не бъдем вече младенци, люлее ни и увличани от всеки вятър на лъжливо учение, по лукавството на човеците, по хитрото изкуство на измамата" (Еф. 4:14). "Пазете се от псетата, пазете се от злите работници" (т. е. лъжеучителите; (Фил. 3:2). "Гледайте, братя, да ви не увлече някой с философия и с празна измама според човешкото предание, според стихиите световни, а не според Христа" (Кол. 2:8). А св. ап. Петър говори: "Пазете се, да не би, увлечени от заблудението на беззаконниците, да отпаднете от твърдостта си" (2 Петр. 3:17).

Апостолът на любовта, св. Иоан Богослов, който постоянно в своите послания набляга върху любовта и съветва всички християни да се обичат един друг, не намира, че в името на любовта християнинът трябва да отстъпи от вярата си или да се сдружава с еретиците. Той твърдо увещава християните: "Който дохожда при вас и не донася това учение (т. е. чистото, православното), него не приемайте у дома си и не го поздравявайте; защото, който го поздравява, участвува в неговите лоши дела" (2 Иоан 10-11). А така съветва той, защото,

"всякой, който престъпва Христовото учение и не пребъдва в него, няма Бога" (ст. 9), т. е. дори и да говори за Бога, е на дело безбожник, сиреч служител на сатаната, неверник... В пълно съгласие със св. Иоан Богослов и св. ап. Павел говори на коринтяните: "Не се впрягайте заедно с неверните; защото какво общуване има между правда и беззаконие? Какво общо има между светлина и тъмнина? Какво съгласие може да има между Христа и Велиара?" (2 Кор. 6:14-15). Всеки, който учи не така, както е учил Исус Христос, св. апостоли, св. отци и Църквата Христова, се явява лъжеучител, измамник, душегубител и помощник на сатаната. Може ли тогава с него да се общува? Може ли да се покровителствува и насърчава? Не бива ли, обратно, онези, на които е поверено да пазят вярата, да оградят от гибелната му зараза простодушните вярващи? Тъкмо така са постъпвали св. апостоли, а след тях, по техния пример, и св. отци. Св. ап. Павел предава на анатема всяко ново учение, несъгласно с Христовото благовестие. (Гал. 2:8-9). Той не се побоява да нарече лъжепророка Вариисуса в очите му "дяволски сине", изобличавайки го публично със следните силни думи: "О, ти, който си пълен с всякакво коварство и всякаква измама, дяволски сине, враго на всяка правда"! (Деян. 13:6-10). Св. Иоан Богослов нарича лъжеучителите "антихристи" (I Иоан. 2:18), защото те в действителност са такива.

Също така и св. отци, които са знаели високата цена на любовта, не са намирали в нея оправдание за някаква веротърпимост по отношение на ересите.

Те ясно са виждали, че еретиците са обществени злосторници ... Защото едните увреждат тялото, а другите погубват навеки душата. Църковната история с най-светли букви е записала героичните борби за запазването на чистото Православие, които са водели св. св. Атанасий Велики, Григорий Богослов, Василий Велики, Иоан Златоуст, Кирил Александрийски, Максим Исповедник, Иоан Дамаскин и мн. др. Никаква повърхностна загриженост за "мира" между християните не ги е ръководела в тяхната църковна политика. Напротив, те са виждали, че, ако воюват безпощадно с еретиците, ще осигурят мира и спасението на истинските християни. Тъй чрез тяхната енергична съпротива се е запазило и до днес св. Православие чисто и ненакърнено. Какво би останало от него, ако св. отци от сантиментални подбуди за мир и общение с всички – с гностици, манихеи, ариани, несториани, монофизити, монотелити и пр. биха правили компромиси с всяка заблуда?

Св. вселенски събори, най-висшата вероучителна инстанция в Православната Църква, ясно и категорично са определили отношението си към религиозните

лъжеучения. Никакво общение с еретиците! Над тях св. Църква изрича своята анатема (II Всел. събор – 1 прав.). С тях св. Църква забранява дори да се молим. 45-то апостолско правило постановява да бъдат отлъчвани епископи или презвитери, които са дръзнали само да се помолят с еретици. Тъй строга е била св. Църква всякога към отстъпниците от вярата, защото последните са били всякога гибелна съблазън за християните.

Всяка секта и ерес по своята същност, като сеятелка на религиозни заблуди, е сатанизъм. Дяволът създава, както споменахме, ересите и сектите. Всяка секта и ерес се явява с претенцията, че е носителка на чистото Христово учение. По този начин всяка ерес и секта се явява като съперница на едната, свята, съборна и апостолска Църква. Дяволът търси да отклони истинно вярващите от правия път и да ги вкара в религиозни заблуди, знаейки, че тъй сигурно ще ги погуби. (Гал. 5:19-21). И колко хитро постъпва той тука! Той не учи своите жертви на безбожие. Разбира се, и безбожието е негово средство за погубване; но него той употребява другаде. Той не ги отбива от вярата. Не! Дава им дори Евангелието в ръцете, като им казва: "Сами го тълкувайте и ще се спасите". И такива люде, отделили се от църковното ръководство и от благодатния духовен живот, са изпадали в най-гибелни заблуди и с Библията в ръце са отивали в ада.

Един е пътят на спасението. Той е Сам Иисус Христос (Иоан. 14:6), правилно разкриван и вярно следван в св. Православна Църква.

Всички останали пътища са гибелни. Св. Православна Църква е кораб. Който е в него и не отпада от него, ще се спаси. Който влиза в друга някоя лодка, ще погине. Вълните на зло то ще го потопят. През Ноеви дни във водите на страшния потоп погина всяка жива плът, която беше въвн от Ноевия ковчег. Този Ноев ковчег е символ и предобраз на Църквата Христова, единствения спасителен кораб. Който не вярва така, както св. Православна Църква вярва, и който не живее така, както св. Православна Църква учи, който отива в събранието на нечестивци и в пътя на грешници стои и в сбиршето на развратители седи (Пс. 1:1), той дори и да пророкува в името Господне, та дори и бесове да изгонва, и много чудеса дори да прави (Мат. 7:22), все едно той ще чуе заедно с подобните си на съдния ден страшния Христов глас: "Никога не съм ви познавал ; махнете се от Мене вие, които вършите беззаконие" (Мат. 7:23).

За да се спасим, трябва да бъдем в едната, свята, съборна и апостолска Църква и да се пазим от всяка ерес. Иначе, отклоним ли се в друг път, неминуемо ще погинем. По учението на св. отци и учители Църковни "вън от Църквата няма

нито слушане, нито разбиране на Словото Божие, няма нито истинско Богочитание, не се намира Христос, не се преподава Дух Свети; смъртта на Спасителя не доставя спасение, няма трапеза на тялото Христово; няма плодотворна молитва; не може да има ни спасителни дела, ни истинско мъченичество, ни висока девственост и чистота, ни душеполезен пост, ни благословение Божие. А в Църквата, напротив, е благоволеното и благодатта Божия; в Църквата обитава Триединният Бог; в Църквата е познанието на истината, познанието на Бога и Христа, преизобилието на духовните блага; в Църквата са истинските, спасителни догмата, истинската, произлизаща от апостолите вяра, истинската любов, и правия път към вечния живот"*****.

Накрая нека приведем дословно и няколко светоотечески свидетелства в потвърждение на разкритите от нас истини в този очерк. За необходимостта вярващият да принадлежи към истинската Христова Църква, за да се спаси, св. отци говорят често и винаги единодушно. Ние ще споменем само няколко по-централни техни мисли, цитирани по Догматическото богословие на Митрополит Макарий*****

Св. Игнатий Богоносец напр. говори в посланието си до филиделфийската Църква: "Не се лъжете, братя мои, – който върви подир създаващия разкол, той не ще наследи Царството Божие".

Св. Иринеи Лионски казва: "В Църквата, както говори Писанието, Бог е поставил апостоли, пророци, учители (1 Кор. 12:28) и всякакви други духовни прояви (дарования), от които са лишени всички, които не идват в Църквата, но сами себе си отдалечават от истинския живот със своите лоши мисли и още по-лоши постъпки. Защото, дето е Църквата, там е и Духът Божий, й където е Духът Божий, там е и Църквата и всяка благодат: защото Духът е истина", ... "В нея (в Църквата) за целия свят е показан един път на спасение. Защото на нея е поверена Божията светлина и Божията премъдрост, чрез която тя спасява всички люде".

Теофил Антиохийски свидетелствува: "На света, вълнуван и обуреваем от греховете, Бог е дарувал събранията, подразбирам – светите църкви, в които, като в безопасни пристанища по островите, се пази учението на истината, и до които прибъгват желяещите да се спасят."

Св. Киприан Картагенски учи: "Всеки, който се отделя от Църквата, се присъединява към незаконна жена и става чужд на обещанията на Църквата; който оставя Христовата Църква, лишава себе си от наградите, предопределени

от Христа. Той е чужд за нея, той ѝ е непотребен, той е неин враг. Който няма Църквата за майка, не може да има Бога за свой Баща. Ако се е спасил някой от ония които са били вън от Ноевия ковчег, то и онзи, който стои вън от Църквата, би могъл също да се спаси. Господ за наше назидание говори: Който не е с Мене, ... е против Мене; и който не събира с Мене, разпилява (Мат. 12:30). Вън от Църквата няма спасение".

Блажени Августин наставлява: "Никой не достига спасение и вечен живот, освен този, който има за глава Христа; а да има за глава Христа може само този, който се намира в Неговото тяло, което е Църквата... Който не е между Христовите членове, той не може да има християнското спасение... Всеки, който се е отделил от общение с Църквата, макар и животът му да би бил достоен за похвала, единствено за това беззаконие, че той се е откъснал от единението с Христа, няма да има живот, но Божият гняв виси над него."

Блажени Теодорит казва: "Спасението идва до нас чрез Църквата; а които се намират вън от Църквата, не получават вечен живот".

Получили и светоотеческо потвърждение на нашите основни мисли, ние можем да кажем в заключение: Явно е, че единствената истинска вяра се съхранява в св. Православна Църква, която спасява душите на своите верни последователи, и която е дала и дава в потвърждение на истинността си много светци, прославили се както с велики духовни дарби приживе, така и с нетленни мощи след смъртта си, което, нека отбележим, според категоричното твърдение на Епископ Теофан Затворник се е прекратило на Запад след отпадането на римокатолическата църква от източно-православната*****). Разбира се, за истинността на останалите протестантски секти, ереси и теософско-окултни учения и дума не може да става. Те явно са в противоречие със Словото Божие и с вековната църковна традиция. Между Православието и инославието въпросът се решава в полза на първото.

Борбата между истината и лъжата не се е прекратила. Тя ще трае до свършека на света. Но истината ще удържи последната победа, защото с нея е Бог, и защото Той е дал на Своята Църква непреложното Си обещание: "и портите адави няма да ѝ надделеят" (Мат. 16:18).

Бележки

*) Канонизиран от Руската Православна Църква

***) Цитир. по Архим. Методий, О. Иоан Кронщадски, Сливен, 1938, стр.355

***) Цитир. по Архим. Методий, посоч., стр.356.

****) Ibid. /пак там/

*****) Митр. Макарий, Православно догматическо богословие, т. II, Изд. четвърто, С. Петербург, 1883 г., стр. 209 -210.

*****) Ibid., стр. 207-209.

*****) Вж. статията "Дръж изповеданието на истинската вяра..." Правосл. мисионер, год. XII, бр. 1-2, стр. 5.

Признания на инославни в полза на Православната Църква

Не само просветените православно вярващи, но и мнозина непредубедени западни инославни богослови ясно виждат, че единствено Православната Църква е останала през вековете вярна на Христа и на завещаното от Него чрез светите Му Апостоли учение, и като виждат това, публично го заявяват. Ето няколко примера:

Известният френски църковен историк абат Владимир Г е т е (1816-1892), преминал по убеждение от римокатоличество в Православие, автор на многотомни научни трудове, с възторг говори: "Прекрасна гледка представлява Православната Църква със своето удивително постоянство в учението! Тя е видяла много спорове; тя е издържала безбройни вражески нападения; тя е била подхвърляна на нечувани жестокости и преследвания; нейните врагове са я довеждали до състоянието на робство в същата оная страна, където тя някога е сияела с най-ослепителен блясък. Но и в нещастieto и в поруганието, както и в дните на славата, тя е запазила своето учение. Нейните основни начала са началата на истинското християнство. Тя може и в наши дни да предложи на еретическите "църкви" и философи своето учение, най-прекрасното каквото светът е могъл да чуе някога!"

"Църквата за православния християнин, това е християнското общество, съществуващо още от апостолските времена. То живее единен живот; то не се изменя, понеже не променя нищо в Богооткровеното учение. Приело това учение отначало, то го преподава от век на век такава каквото го е получило. Вярващите (миряни) съставят в него точно такава съществена част, каквато и епископите. Последните имат специалното задължение да бдят над

християнските общини да не би да проникне в тях някакво нововъведение. Но и всички вярващи също имат право да участвуват в запазването на Православието и те са длъжни да предпазят дори самия епископ, ако той, изменил на своя дълг, поиска да прави нововъведения. В такъв случай свещеникът и даже простият мирянин ако посочат еретика, не само няма да бъдат порицани, но дори ще заслужат прослава и благодарност от цялата Православна Църква". * (Последните думи перифразират края на 15 правило на Цариградския двукратен събор (861 г.), дето се изказва похвала на миряни – ревнителите на Православната вяра, които бдят и изобличават дори епископи, изпаднали в заблуждение относно вярата и благочестието.)

Англиканинът Х. А. Х о д ж з пише, че "Православната вяра, ... на която Православната Църква е постоянен пазител, е християнската вяра в нейната вярна и съществена форма". **

Ф р а н ц фон Б а д е р, известен римокатолически философ и богослов от миналото столетие, след обстойни еклезиологически проучвания заявява, че Православната Църква "е останала по-вярна на първоначалния дух на християнството, отколкото Западната църква". ***

Бележитият римокатолически богослов и историк Х е ф е л е, въпреки голямата си привързаност към Рим, е принуден да признае: "В богослужението и учението на гръцката (т. е. православната – ск. н.) Църква няма ни най-малки промени от времето на нейния разрыв с Рим". ****

Протестантският богослов О в е р б е к (1821-1905), предшественик на днешното диалектическо богословие, пише, сравнявайки Православието с римо- католицизма: "Православната Църква е неизменна във вярата и в Св. канони. Това е същата вяра и сега, каквато е била преди хиляда години. Рим е сметнал за добре да измени неизменяемата вяра, да я направи подвижна, да я развива. Православната Църква пък е запазвала истината, която по своята същност е неподвижна и неизменна; и то я запазвала и утвърждавала в този вид, в който тя е била предадена на Църквата от Апостолското Предание." *****

"След като папата откъснал Западната църква от Източната – пише в друго свое съчинение Овербек, – Източната Църква, съгласно свидетелството на историята, запазила отколешното си единно вселенско учение неизменно до сегашно време." *****

Измежду съвременните богослови пишеци на немски език, ще споменем само неколцина.

Старокатолическият епископ от Берн (Швейцария) У р с К ю р и подчертава, че "Източно-православната Църква притежава християнски живот с първична сила, голяма интензивност и чистота и в нея през вековете е запазено древното църковно Предание, което в голяма степен е загубено в западната църковност".*****

Проф. д-р Ернст Бенц пише: "В съвременния християнски свят Православието сияе като единствена по своя род величина. Величието му се състои в това, че то вярно е запазило във всички сфери на своя живот пълнотата на съборността на древната Църква. В неговото богослужение продължават да живеят по приемство древно-църковното разбиране и древно-църковната литургическа практика. В богослужението му приемствено живее и цялата пълнота на учението на древната Църква. Тук ... няма разделение между богослужението и богословието, между молитвата и учението. Тази Църква е запазила първоначалното съзнание на своя вселенско-кафолически характер. Нейното самоопределяне като Една, свята, съборна и апостолска Църква се основава не върху идеята на правото, а на съзнанието че тя представлява от себе си мистическото Тяло Христово... В това мистическо тяло действено се проявяват даровете на Св. Дух и молитвата един за друг която се простира до царството на починалите, защото Бог не е Бог на мъртви, а Бог на живи... Православието с най-голяма вярност е запазило до наши дни предаденото му древно-църковно догматическо наследство".*****

Проф. д-р Фриц Либ счита от извънредно голямо значение факта, че "Източната Църква е запазила чисти и неповредени древно-християнските догми, като не ги е изопачила чрез схоластичен рационализъм". *****
Като се радваме на тези западни признания в полза на нашата Църква, ние можем да прибавим: своето високо достойнство на единствена непрекъсваема и безпогрешна носителка на истината св. Православна Църква дължи на своята неизменна преданост към онази догматическа вяра, която е наследила от Самаго Господа Иисуса Христа и от Неговите св Апостоли и която е утвърдила на Вселенските и на признатите от тях поместни събори. Оттук се вижда, че догматическото наследство, което св. Църква е приела от Спасителя и научила от Неговите непосредствени ученици, съставлява непоклатната и твърда основа (срв. Лук. 1:4), върху която тя пребъдва винаги една и съща, неизменна и неделима през вековете. Тя е крепост срещу заблудите на мирогледно-

догматическа почва, пази и до днес истината, в която се вярва за спасение (2 Сол. 2:13), и ще продължава да я пази до свършека на света, за да я имат истинските Божии чада и в последните времена – във времената на антихриста, за да могат въз основа на нея да различават истината от заблудата. Така Христовата Православна Църква ще помага на искрено копнеещите за истината в ония най-тежки за вярващите християни времена, във времената на всеобщото отстъпление (2 Сол. 2:3), та да не се поддават на хитросплетеното примамно учение на Христовия противник, а да останат сред обстановката на всеобща изневяра верни на своя Господ и Спасител и чрез правата си вяра и съобразения с тази вяра свой добродетелен живот да получат вечно общение с Него в Царството на безсмъртието. Амин.

Издателство „Св. апостол и евангелист Лука“

в интернет на адрес- <https://st-maximus-confessor.org>

ПРАВОСЛАВИЕ И ИНОСЛАВИЕ

архим. Серафим (Алексиев)

Лъжата е толкова стара, колкото и грехът. Още от своето появяване лъжата враждува против истината. Човешката природа, поради грехопадението си, е склонна към зло и оттам към заблуди. Но в нея има копнеж към истината. Този копнеж дава възможност на всеки човек, ако иска – с Божия помощ – да познае истината, и истината да го направи свободен (Иоан. 8-32). Истината е спасителна. А Бог не иска никой да погине, но "да се спасят всички човеци и да достигнат до познание на истината" (1 Тим. 2:4). С тази цел Той ни дава Своето Откровение, което разкрива пътя на истината. С тази цел Той ни говори в св. Библия Своето Слово. А Неговото Слово, по думите на Христа, е истина, истина, която освещава (Иоан. 17:17, 19). С тази цел Спасителят, Който Сам е пътят и истината и животът (Иоан. 14:6) идва в света, за да каже истината (Иоан. 16:7), която е чул от Бога (Иоан. 8:40, 45, 46). С тая цел Иисус Христос претърпява кръстни страдания и смърт, за да изпрати на вярващите Утешителя, Духа на истината, Който упътва на всяка истина (Иоан. 16:13).

Но злият и паднал свят, който не иска и затова не може да приеме Божествената истина (Иоан. 14:17), воюва от край време против нея чрез изобретяването на най-различни заблуди. "Баща на лъжата" е сатаната (Иоан 8:44) Откак светът съществува, най-различни заблуди са се ширели из него. И дяволът, естествено, е подпомагал, създавал и поощрявал разните заблуди, защото е виждал че чрез тях най-ловко може да се бори с истината, която Сам Бог възвестява на света чрез Своето Слово – Библията.

При това методите на лукавия са бивали най-разновидни. Той ту се е опълчвал с груба физическа сила срещу истината, ту привидно се е съгласявал с нея, ту е приемал нейната външна форма, ту я е критикувал от гледището на "непредубедения човешки разум". Мъчно могат да се изброят и видят във всичките техни подробности безбройните хитрини на изобретателя на всяка лъжа и лукавство. Дяволът е стигнал и до там, че не рядко се е скривал дори зад изопачавани или криво претълкувани библейски текстове, за да увери хората, че неговото учение е библейско и затова истинско. Всъщност той се е стремил чрез своето привидно доближаване до Божието Слово да го погуби, обезсили и заличи от човешките сърца. Разбира се, верните на истината всякога навреме са

долавяли лукавите домогвания на сатаната и в енергична борба със заблудите са разкривали истинския лик на врага.

Историята ни говори за фактите, на които тя е била свидетелка. А Словото Божие ни разбулва и метафизичната основа на борбите, ставащи по лицето на земята. То ни показва ония два невидими лагера, към които хората доброволно вътрешно се самоопределят, призовавани от своите невидими вдъхновители. Едни се нареждат на фронта на доброто – това са богоизбраните носители и вестители на вечната Божествена истина, разкрита ни в Божественото Откровение. Други, подмамани от едно или друго обстоятелство на живота, преследвайки една или друга нечиста цел, застават в редиците на противниковия стан. И те започват там своята дейност. И те вестят своето лъжеучение, препоръчвайки го за единствено истинско. Те обаче пред съда Божий се оказват лъжеучители, беззаконници и лъжепророци, защото не са били служители на единия и истински Бог, Извор на всяка истина, а служат на дявола, баща на лъжата (Иоан. 8:44).

Истината, богооткровената, спасителната истина, е една. Всичко, що ѝ противоречи, се отдалечава от нея и се самоокачествява като заблуда. Бог е открил тази истина за спасение на човешкия род в Библията. До Исуса Христа носители на тази истина бяха богоизбраните ветхозаветни патриарси, съдиите, праведните, пророците и всички ония израилтяни, които ѝ се покоряваха в доброволно послушание към Божия закон. Еврейският народ, общо казано, бе до Исуса Христа единствен носител на богооткровената истина, и затова само неговата религия беше истинска. Всички останали езически религии, като несъгласни с богооткровената, се бяха отклонили повече или по-малко в разни заблуди и бяха поради това далеч от истинското богопочитание.

В Новия Завет, който се явява като естествено продължение и завършек на Ветхий Завет, се доразкри Божествената Истина. Сам Спасителят, несъмненото Средоточие както на Ветхий тъй и на Новия Завет, се яви на земята, страда и умря за човешкия род, разбули лъжите на сатаната, разкри същината на истинското богопочитание (Иоан. 4:23,24), победи лукавия чрез Своята кръстна смърт и славно възкресение, основа Църквата Си, която на веки остави да бъде "стълб и крепило на истината" (1 Тим. 3:15; срав. Мат. (16:18), завеща на Своите апостоли, а чрез тях и на всички техни верни последователи, истинското, богооткровено и спасително учение и, по Своето непреложно обещание, изпрати в деня на св. Петдесетница на Своята Църква Утешителя Св. Дух, Духа на истината, за да пребъдва Той в Св. Църква, да се дарува чрез св. тайнства на

истинно вярващите и да ги учи и наставлява на всяка истина. Тъй се появи на мястото на ветхозаветната религия новозаветната Православна Църква, на която оттук нататък бе поверено да води човешките души по пътя на истинското богопочитание към вечно спасение.

Но както във Ветхия Завет покрай истинската богооткровена религия имаше и много други, които бяха носителки на дяволски заблуди, тъй и в Новия Завет сатаната започна да пречи на спасителното дело на Църквата Христова. Покрай езическите заблуди, които той все още поддържаше, под негово вдъхновение сега се появиха и ред нови лъжеучения, възникнали на християнска почва, които претендираха единствени да разбират чистото Христово учение. По лицето на земята се появиха нови борби, чиито метафизични причини бяха скрити в стремежа на адските сили да надделеят Църквата Христова (виж. Мат. 16:18). Но напразно! Чистото православно учение, предадено от Исуса Христа на св. апостоли, се предаде от тях в непокътнат вид на други свети мъже – апостолските приемници. Те от своя страна го завещаха чисто и неповредено на идващите след тях свети Божии угодници, които, като чисти и Достойни съсъди на Св. Дух, правилно тълкуваха богооткровените истини и успешно водеха борбата с разните лъжеучения, изобретявани от дявола. И както във Ветхия Завет великите праведници и пророци се бяха издигнали до познаване на истината, че идолите на езическите народи не са нищо друго освен изделия на човешки ръце, (Иерем. 10:5; Пс. 113; 12-13; Исаия46:7), в които живеят бесове (Пс. 95:5; Пс. 105:35-38), тъй и в Новия Завет свети и праведни мъже откриха в разните лъжеучения и ереси древното дело на сатаната, който се стреми да заблуди и погуби хората.

Не можем да не открием и в отпадането на цялата западна римо-католическа църква от източноправославната през злополучната 1054 год. пръста на душегубителя. Много са причините за откъсването на Запада от Изтока. Тях учените историци подробно изреждат и старателно обсъждат. Но най-главната вътрешна причина си остава възгордяването на римските епископи, които са желали да бъдат самовластни князе и разпоредители в църквата. Техен учител във гордостта не може да бъде никой друг освен онзи, който пръв се възгордя и отпадна от истината – дяволът. С отпадането си от Православието Западът стремглаво тръгна по гибелния път на разложението. Католичеството, скъсало с Православието, все повече и повече се отдалечаваше от истината, създаде ред нови учения, неизвестни на св. Православна и апостолска Църква, и до там затъна в отклонения от евангелската истина, че предизвика бурята на протестантската реформация. Тъй католичеството роди протестантизма. По

думите на Хомяков "Протестантизмът е законно, непокорно чедо на римокатолическата църква". Злото зло ражда. Протестантизмът, породен от римокатолическите заблуди, сам нареди нови още по-големи лъжеучения. Той скоро се раздели на лутеранство и англиканство. С течение на времето още повече се раздробява и, нямайки никаква опора в светоотеческото тълкуване на Библията, предостави всекому свободно да я тълкува, което създаде само в лутеранството повече от 500 секти. Зад всичко това беше скрит, естествено, сатаната, чиято цел е да откъсва хората от истината и да враждува против нея, като създава нови лъжеучения.

Така борбата между истината и лъжата, за която ни свидетелствува целият Стар и Нов Завет, за която ни говори и църковната история, мина всички исторически епохи и стигна до нас. Тя не се е прекратила и днес. Напротив, в наши дни тя като че ли още повече се е изострила. Днес сатаната си служи не толкова с езичество, макар че, гдето има почва, той и него поддържа, не си служи само и с еретичество, въпреки че и това оръжие не е паднало от ръката му, колкото си служи с модерните хуманистични философски, теософски, спиритически и разни сектантски и противохристиянски учения, които, не отричайки религията и търсейки уж по свой собствен път истината, стигат до най-пакостни и душегубителни лъжеучения.

Човек трябва да се покори на богооткровената истина, ако иска да се спаси. Истината е дадена; тя ни е открита от Бога и се пази в истинската Православна Църква. От нас се иска само да ѝ се покорим. А сатаната внушава на модерния човек недоверие към богооткровената истина и го учи, вместо да ѝ се покори и по този начин да се спаси, сам да я търси. А тръгне ли сам да я търси със своя грешен и ограничен разум, възгорделият се човек неминуемо ще дойде до някаква нова заблуда. Историята многократно потвърждава това, говорейки ни за многобройните ереси, разколи и секти.

Религиозните истини не са като научните истини. Те не могат да се разберат само със силата на човешкия разум, тъй като човекът е с паднала, сгрешена, повредена природа. Необходима предпоставка за тяхното разбиране е чисто и праведно сърце, свят живот, съобразяване с Божиите заповеди. Иисус Христос недвусмислено говори: "Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога" (Мат. 5:8) и още: "Който иска да върши волята Му, ще разбере, дали учението Ми е от Бога, или Аз от Себе Си говоря" (Иоан. 7:17).

Ето ключът за разбиране истината на Божественото учение, преподадено от Христа на Църквата и запазено в св. Православие – да живееш свято и да

съобразяваш живота си с Божията воля; само тогава ще разбереш религиозните истини. В противен случай гордият ни разум или ще ги изтълкува криво и изопачи, или съвсем ще ги отхвърли. Там е грешката на протестантството, че то не се покори на истината, когато видя заблудите в римо-католичеството, а предостави на грешния човешки разум да измерва дълбините на Божествената истина. Там е и силата и величието на Православието, че то не позволява на всеки грешен човек да тълкува Словото Божие, както си ще, а заповядва да се следват тълкуванията, дадени от най-святите мъже в пълно съгласие с духа на Библията и със св. Предание (вж. Трул. Събор – прав. 19). Св. отци чрез своите творения, които за всеки православен християнин имат неоспорим авторитет, са връзката между съвременната Православна Църква и апостолското учение.

Днес модерният човек почти не разбира, че е необходимо, в името на своето вечно спасение, да се покори на истината, разкрита от Бога в Библията и разтълкувана правилно от св. отци на Православната Църква. Печално наследство от хуманизма на безпътния Запад е максимата: "Jeder soll nach seiner Weise selig werden" (всеки по свой начин трябва да си се спасява). Насаждането на този пакостен принцип е едно значително постижение на сатаната. То показва достигнатото пълно безразличие към истината. Не може всеки по свой начин да се спасява, защото един е пътят на спасението. Нашият Господ Иисус Христос казва: "Аз съм вратата; който влезе през Мене, ще се спаси." (Иоан. 10:9). Ако всички тръгнат да се спасяват, кой както си знае, въвн от истинската Църква, следвайки своите заблуди, никой няма да се спаси. Това е всъщност крайната цел на сатаната. Затова той и поставя като "велико" постижение на човешкия разум максимата: "Всеки по свой начин трябва да си се спасява".

Западът, загубил истинската религия, роди велики умове, големи поети, художници, скулптори и изобретатели, но не и светци. Изтокът, осиян от Православието, даде на света множество велики светци. Западът създаде религиозния еklektизъм, издигна човека на мястото на Бога чрез хуманизма, потърси във всяка религия по нещо хубаво и призна всичко, за да отрече всичко. Големи западни писатели са проповядвали религиозната толерантност и са застъпвали гледището, че всички религии могат да имат еднаква цена, щом те учат на морал. Според тях цената на една религия се състои не в изповядването на вярата, но в хуманността, в любовта и търпимостта, които тя внушава на хората.

В тези идеи дълго се е възпитавал модерният човек от Запада. Тези идеи проникнаха оттам и у нас, в православна България. Тяхното влияние бе такова, че и у нас, където имахме една изпитана, православна, праотеческа вяра, се хвърли сянка на съмнение върху ценността и истинността на нашата религия. Започнаха да се появяват колебания, неувереност. Разклати се Православието у мнозина.

Плъзнаха секти и чужди пропаганди. Под прикритието на криворазбраната у нас "напредничавост" сатаната взе да върши своето пагубно дело, да разкъсва единния в религиозно отношение български народ и да погубва много човешки души. Плодовете на тая безогледна веротърпимост вече са на лице. Мнозина у нас днес смятат всички вери за еднакво добри, стига те да учат на морал и добро. А мнозина православни християни под влияние на книги като Лесинговия "Натан мъдрецът", са се чувствували уязвени във най-святото си убеждение, че Православието е единственото истинско и правилно вероизповедание, и по пътя на охлаждението са стигнали до там, че са отпадали от него. Който признава всички религии, той всъщност не признава нито една и покрай несвършените отхвърля и единствено истинската. Приснопаметният дивен Кронщадски чудотворец и ревностен молитвеник о. Иоан* казва много добре по повод на разните християнски вероизповедания: "Не бива да се считат всички те за истински и спасителни: безразличието във вярата или признаването на всяка вяра за еднакво спасителна води към безверие или охладняване към вярата, към нерадение за изпълняване правилата, и уставите на вярата, към изчезване на любовта между християните. "Симоне, Симоне! Ето сатаната поиска да ви сее като пшеница" (Лук. 22:31). Сатаната е направил и прави това, т. е. той е породил разколите и ересите, казва о. Иоан Кронщадски и увещава всекиго: "Строго се придържай към едната, истинската вяра и Църква: една е вярата, едно е кръщението, един е Бог и Отец на всички (Еф.4:5)** .

Печално постижение на новите, лъжехуманистични идеи е, както казахме, модерният възглед, че всички религии, всички вероизповедания са еднакво добри.

Придържането към строгото Православие се схваща като тесногърдие. Катехизисът се осмива. Вярата в догмите се нарича предразсъдък. Искане се полет на свободната човешка мисъл. Ратува се за освобождаване от оковите на строгите църковни догматични определения. Живият човек трябвало сам да изгражда своите убеждения, неговият личен духовен опит трябвало да го води

към религиозните истини и пр. и пр. По-вредни от тия възгледи не може да има. Тук сатаната хитро се е скрил зад маската на доброжелател и тайно руши вярата. Не може човек сам въз основа на своя проблематичен духовен опит и греховен живот да гради своето верую. Ние споменахме по-горе, че всеки подобен опит ще го въведе в заблуди. Тогава колкото човеци би имало, толкова и вери биха се появили. С мудния и слаб човешки разум не може да се догони Божествената истина. Ето, тя ни е дадена, разкрита е в Словото Божие във всичката възможна пълнота и дълбочина, и пак човешкият разум не може правилно да я схване, а я изопачава, криво тълкува и създава по тоя начин нови заблуди, нови ереси. Та няма сам по себе си, без помощта на Бога, той ще може да стигне до истината?! Догматите, катехизисът, църковните вероопределения, всичко това е толкова важно, че истинска православна вяра е немислима без него. Па и пътят, който тия нови идеолози на вярата искат да прокарат, е съвсем противен на Словото Божие. Те искат хората сами да стигат до религиозните истини, сами да ги откриват и да ги подчиняват на своя грешен разум. А св. ап. Павел говори, че апостолите са призвани в името на Иисуса Христа да покоряват "на вярата всички народи" (Рим. 1:5), "да станат езичниците послушни на вярата". (Рим. 15:18). Апостолът на езичниците хвали римляните за тяхната "послушност на вярата" (Рим. 16:19; срав. 2 Кор. 9:13). А св. ап. Петър съветва християните да се обичат "... от чисто сърдце, след като са очистили душите си с послушност на истината чрез Духа" (1 Петр. 1:22). И тъй, св. апостоли не са поощрявали тоя крив и пагубен път – всеки да си вярва, както ще, всеки по пътя на своя собствен разум да търси истината, независимо от каквито и да било църковни катехизиси и догмати, а напротив – те са говорили твърдо и решително: "Оръжията на нашето воюване не са плътски, но с помощта Божия са силни да разрушават твърдини: с тях ние унищожаваме замисли, и всяко превъзнасяне, що възстава срещу познанието Божие, и пленяваме всеки разум, за да бъде покорен на Христа, и готови сме да накажем всяка непослушност". (2 Кор. 10:4-6).

И тъй, истинската вяра е дадена. Няма защо да я търсим. Остава да ѝ се покорим. Ако ние покоряваме вярата на своя собствен разум, тогава де остават апостолските увещания – ние с нашия греховен разум да се покорим на вярата? Явно е, че покоряването предполага нещо обективно, една даденост извън нас, на която трябва да се подчиним. А тъкмо такава даденост е богооткровената вяра с нейните вечни догмати и свети вероопределения.

От абсолютността и истинността на тая богооткровена вяра произтича както задължението да ѝ се покоряваме, тъй и необходимостта да я защитаваме от

козните на лукавия, който със своите многобройни измислени заблуди гледа да я омаловажи, замъгли и измести. Дело на сатаната е не само създаването на толкова много лъжливи вери, религии, ереси, секти, религиозно-философски, теософски, окултни и други учения; дело на сатаната е и поставянето на истинската православна вяра наравно с другите лъжеучения. Православието не се отнася към всички останали вери и религиозно-философски учения като част към цялото, а като истина към лъжата, като светлина към мрака, като ден към нощта. В Православието се крие пълната истина. Съвсем неверни са твърденията на някои, че истинското християнство било загубено.

Та нали нашият Спасител Иисус Христос основа на земята Църквата Си? И нали обеща неизменното ѝ съществуване до края на вековете с думите: "и портите адови няма да ѝ надделеят." (Мат. 16:18) и пак: "Ето, Аз съм с вас през всички дни до свършека на света" (Мат. 28:20)? И така, тази Църква съществува до днес. Който вярва в Евангелието, трябва да признае тази истина. При това тази Църква съществува като "света и непорочна" (Еф. 5:27) и, макар като "малко стадо" (Лук. 12:32), пази чисто Христовото учение и ще го пази до самото второ Христово пришествие.

Тук е оправдан донякъде само следният въпрос : коя от съществуващите Църкви е истинската? Истинска може да бъде само онази Църква, която бидейки основана от Самаго Христа, в пълнота и чистота пази Христовото учение и апостолската приемственост, която спасява своите чада и която ги довежда чрез преподаваната в тайнствата Божия благодат до нравствено съвършенство.

Кое от трите главни християнски вероизповедания отговаря на тия условия за истинност ? Католичеството ли, което, със своите нови догми за непогрешимостта и главенството на папата, filioque-то, непричастността на Св. Дева Мария в първородния грях, причащаването на миряните само с Тялото, а не и с Кръвта Господня и мн. др., явно противоречи на Словото Божие? Това ли католичество, за което един от най-даровитите синове на Запада-Гьоте е казал, че то е смесица от заблуди и насилия? Или протестантството, което няма нито чиста евангелска, апостолска и светоотеческа вяра, нито богоустановена йерархия, нито пълнота на тайнствата, нито благодатен живот, нито светци, нито връзка с покойните свои членове? Явно е, че не! "Нито едно християнско изповедание освен Православието, казва о. Иоан Кронщадски, "не може да доведе християнина до съвършенство или святост, до пълно очистване от греховете и нетление, защото другите изповедания, неправославните, държат

истината в неправда (Рим 1:18) т. е. прибавили са към истината суемъдрие и лъжа и затова те нямат ония дарувани от Бога средства за пълно възраждане, каквито има Православната Църква. Всички божествени сили, необходими за живота и благочестието, са ни дадени в Православната вяра, а в другите вери и изповедания тези божествени сили произволно и дръзко, макар и не всички, са отхвърлени от лъжливите човешки мъдрувания"***. Единствената истинска Църква според о. Иоан Кронщадски е Източноправославната. Той привежда и неопровержими доводи в полза на своето твърдение: "Доказателство за това са дивните, спасителни, благодатни сили, които действуват в Църквата-в извършваните Тайнства, в богослужението, в чудотворните мощи, в св. икони, които точат чудеса от изцеления, в безчислените животворни божествени сили, които изобилно се изливат от Божието милосърдие върху вярващите".

"Оная вяра е истинска – казва о. Иоан, – която ежедневно и непрестанно изстребва в човека всегубителния грях, очиства го, освещава го, просвещава, обновява, оживява, укрепва го, а не оная, която произвежда вражда, преследване, изтезания, мъки (католическата), или която докарва до лъжемъдруване, до господство на покварения човешки разум над Божественото Откровение, до отхвърляне на йерархията, тайнствата, пастирите и почти всичко онова, което Дух Светии, действувал в св. апостоли и св. отци, е установил за нашето спасение"****

И католичеството, и протестанството не издържат критика пред съда на истината. Само св. Православна Църква и исторически, и догматически, и нравствено, и благодатно се явява единствената истинска Църква, продължителка и извършителка на спасителното Божие дело на земята. И ако католичеството, което все пак има йерархия и апостолска приемственост, тайнства и църковен живот, и протестанството, което в някои направления все пак по своему държи за Словото Божие, са тъй далеч от истината, какво остава да кажем за всевъзможните техни секти и за модернистичните религиозно-философски учения, много от които се отличават с фрапантно-неправилното си отношение към Библията, със своята безогледна толерантност и симпатизиране дори на езически религии? Какво да кажем за теософията например, за окултизма, спиритизма? От гледище на истината те са под всяка критика. Не рядко у тях Буда и Конфуций се поставят на равна нога със Спасителя, което е кощунствено и явно бесовско.

Бог възвести истината на хората, за да ги просвети и спаси чрез нея. Сам Иисус Христос проповядваше на хората истината, която бе чул от Бога (Иоан. 8:40-

46), за да ги освободи от техните многобройни заблуди, които дяволът бе насял в техните души. Идва обаче безогледната "доброжелателна", "хуманна" и сантиментална толерантност и възвестява "великото постижение" на напредничавия човешки ум: всички убеждения са свети! ... И модерните хора, увлечени от "красотата" и "човечността" на тия възгледи, престават да гледат на Православието като на единствена истинска и спасяваща вяра. Те се обявяват против "тесногърдието" на конфесионалността. Единението с всички сектанти и еретици в името на една неправилно разбрана любов е в състояние да ги накара да пожертвуват много от своите православни убеждения, за да бъдат угодни на инославните. Такива забравят, че "приятелството със света е вражда против Бога" (Иак. 4:4). Бог е "Бог ревнивец" (Изх. 34:41). Той не търпи Неговата света истина да се смесва с лъжата и заблудата. Във Ветхия Завет чрез Своите избраници, пророците, Той жестоко укоряваше любимия Си народ заради отстъпленията му от истинската вяра и сближаването му с езическите народи (Иез. 23:2-21). Ако Богу беше най-мила любовта, разбрана така, че за нея да могат да се жертвуват истината и вярата, би ли укорявал Той Своя народ, който, не рядко от желание да живее в мир със съседните народи, подражаваше на нечестивите им езически обичаи? (Съд. 1:28-35; 2:1-13).

Но пред Бога няма по-голямо благо от чистотата на вярата, от която се раждат и всички останали духовни блага – и чистотата на нравите, и разните добродетели, и истинската любов и пълната святост. Затова Бог така ревниво пазеше чрез Своите верни служители – съдиите и пророците чистотата на истинското богопочитание, затова така тежко заплашваше всяко отклонение от него (Нав. 23:12-16; Лев. 26:14-39) и затова, най-сетне, тъй безмилостно на пръв поглед наказваше Своя народ след всяко падение в идолопоклонство (Съд. 3:5-8; 12-14; 4:1-3; 6:1; 2Парал. 24:18; 34:25 и пр.).

Колко голям грях пред Бога е отстъплението от истинската вяра и какви велики беди то докарва не само на отделни личности, но и на цели народи, се вижда особено ясно от примера на цар Соломон. Надарен от Бога с необикновена мъдрост, той не е бил обаче тъй благочестив и верен Богу, както е бил неговият баща св. пророк Давид. За да угоди на многото си жени – езичнички, цар Соломон забравя заповедта на Бога да не се служи у Израила на чужди богове и издига "капище на Хамоса, моавска гнусотия... и на Молоха, амонитска гнусотия" (3 Цар. 11:7) и сам започва "да служи на Астарта, сидонско божество, и на Милхома, амонитска гнусотия" (ibid. стр. 5). Днес, слепите привърженици на безогледната веротърпимост биха извикали от възторг : "Каква напредничавост у мъдрия цар Соломон! Какво широко разбиране! Каква

толерантност!" Но Св. Библия не съди така. Тя просто, но ясно и твърдо казва: "И Соломон вършеше това, що бе негодно пред очите на Господа" (3 Цар. 11:6). "И Господ се разгневи на Соломона" (ст. 9). От това време започват най-великите бедствия за еврейския народ: царството му се разделя на две, езическите народи добиват надмощие над него, няколко пъти той бива откарван в плен, градовете му се разоряват, храмът му бива съборен, земята му опустошена, а населението избивано, ограбвано, поробвано, измъчвано и облагано с тежки данъци. Тъй от момента, когато в Израиля "напредничавите и културни" схващания за веротърпимост и пълна религиозна свобода бяха осъществени, Израил стремглаво взе да отива назад. Защото Бог поругван не бива. Защото с Неговия свят закон и с Неговата вечна истина никой не може безнаказано да се гаври и кощунства.

Това са съзнавали ясно не само ветхозаветните пророци и праведници. Това са възвестявали и подчертавали с всички сила и новозаветните Божии служители: на първо място св. апостоли, а след тях и всички св. отци и вселенски събори. Верни на завета на Христа: "Пазете се, да ви не прельсти някой" (Мат. 24:4), св. апостоли са пазели чистотата на вярата като зеницата на окото си, а и християните са предпазвали от отровата на лъжеученията. Ето няколко такива апостолски увещания: "О, Тимотее! пази онова, що ти е предадено, и се отвърщай от скверното празнодумство и от възраженията на лъжовната наука, с която, като се занимават, някои се отклониха от вярата" (1 Тим. 6:20-21). "Не се увличайте от разни чужди учения" (Евр 13:9). Св. ап. Павел съветва "да не бъдем вече младенци, люлее ни и увличани от всеки вятър на лъжливо учение, по лукавството на човеците, по хитрото изкуство на измамата" (Еф. 4:14). "Пазете се от псетата, пазете се от злите работници" (т. е. лъжеучителите; (Фил. 3:2). "Гледайте, братя, да ви не увлече някой с философия и с празна измама според човешкото предание, според стихииите световни, а не според Христа" (Кол. 2:8). А св. ап. Петър говори: "Пазете се, да не би, увлечени от заблудението на беззаконниците, да отпаднете от твърдостта си" (2 Петр. 3:17).

Апостолът на любовта, св. Иоан Богослов, който постоянно в своите послания набляга върху любовта и съветва всички християни да се обичат един друг, не намира, че в името на любовта християнинът трябва да отстъпи от вярата си или да се сдружава с еретиците. Той твърдо увещава християните: "Който дохожда при вас и не донася това учение (т. е. чистото, православното), него не приемайте у дома си и не го поздравявайте; защото, който го поздравява, участвува в неговите лоши дела" (2 Иоан 10-11). А така съветва той, защото,

"всякой, който престъпва Христовото учение и не пребъдва в него, няма Бога" (ст. 9), т. е. дори и да говори за Бога, е на дело безбожник, сиреч служител на сатаната, неверник... В пълно съгласие със св. Иоан Богослов и св. ап. Павел говори на коринтяните: "Не се впрягайте заедно с неверните; защото какво общуване има между правда и беззаконие? Какво общо има между светлина и тъмнина? Какво съгласие може да има между Христа и Велиара?" (2 Кор. 6:14-15). Всеки, който учи не така, както е учил Исус Христос, св. апостоли, св. отци и Църквата Христова, се явява лъжеучител, измамник, душегубител и помощник на сатаната. Може ли тогава с него да се общува? Може ли да се покровителствува и насърчава? Не бива ли, обратно, онези, на които е поверено да пазят вярата, да оградят от гибелната му зараза простодушните вярващи? Тъкмо така са постъпвали св. апостоли, а след тях, по техния пример, и св. отци. Св. ап. Павел предава на анатема всяко ново учение, несъгласно с Христовото благовестие. (Гал. 2:8-9). Той не се побоява да нарече лъжепророка Вариисуса в очите му "дяволски сине", изобличавайки го публично със следните силни думи: "О, ти, който си пълен с всякакво коварство и всякаква измама, дяволски сине, враго на всяка правда"! (Деян. 13:6-10). Св. Иоан Богослов нарича лъжеучителите "антихристи" (I Иоан. 2:18), защото те в действителност са такива.

Също така и св. отци, които са знаели високата цена на любовта, не са намирали в нея оправдание за някаква веротърпимост по отношение на ересите.

Те ясно са виждали, че еретиците са обществени злосторници ... Защото едните увреждат тялото, а другите погубват навеки душата. Църковната история с най-светли букви е записала героичните борби за запазването на чистото Православие, които са водели св. св. Атанасий Велики, Григорий Богослов, Василий Велики, Иоан Златоуст, Кирил Александрийски, Максим Исповедник, Иоан Дамаскин и мн. др. Никаква повърхностна загриженост за "мира" между християните не ги е ръководела в тяхната църковна политика. Напротив, те са виждали, че, ако воюват безпощадно с еретиците, ще осигурят мира и спасението на истинските християни. Тъй чрез тяхната енергична съпротива се е запазило и до днес св. Православие чисто и ненакърнено. Какво би останало от него, ако св. отци от сантиментални подбуди за мир и общение с всички – с гностици, манихеи, ариани, несториани, монофизити, монотелити и пр. биха правили компромиси с всяка заблуда?

Св. вселенски събори, най-висшата вероучителна инстанция в Православната Църква, ясно и категорично са определили отношението си към религиозните

лъжеучения. Никакво общение с еретиците! Над тях св. Църква изрича своята анатема (II Всел. събор – 1 прав.). С тях св. Църква забранява дори да се молим. 45-то апостолско правило постановява да бъдат отлъчвани епископи или презвитери, които са дръзнали само да се помолят с еретици. Тъй строга е била св. Църква всякога към отстъпниците от вярата, защото последните са били всякога гибелна съблазън за християните.

Всяка секта и ерес по своята същност, като сеятелка на религиозни заблуди, е сатанизъм. Дяволът създава, както споменахме, ересите и сектите. Всяка секта и ерес се явява с претенцията, че е носителка на чистото Христово учение. По този начин всяка ерес и секта се явява като съперница на едната, свята, съборна и апостолска Църква. Дяволът търси да отклони истинно вярващите от правия път и да ги вкара в религиозни заблуди, знаейки, че тъй сигурно ще ги погуби. (Гал. 5:19-21). И колко хитро постъпва той тука! Той не учи своите жертви на безбожие. Разбира се, и безбожието е негово средство за погубване; но него той употребява другаде. Той не ги отбива от вярата. Не! Дава им дори Евангелието в ръцете, като им казва: "Сами го тълкувайте и ще се спасите". И такива люде, отделили се от църковното ръководство и от благодатния духовен живот, са изпадали в най-гибелни заблуди и с Библията в ръце са отивали в ада.

Един е пътят на спасението. Той е Сам Исус Христос (Иоан. 14:6), правилно разкриван и вярно следван в св. Православна Църква.

Всички останали пътища са гибелни. Св. Православна Църква е кораб. Който е в него и не отпада от него, ще се спаси. Който влиза в друга някоя лодка, ще погине. Вълните на злото ще го потопят. През Ноеви дни във водите на страшния потоп погина всяка жива плът, която беше въвн от Ноевия ковчег. Този Ноев ковчег е символ и предобраз на Църквата Христова, единствения спасителен кораб. Който не вярва така, както св. Православна Църква вярва, и който не живее така, както св. Православна Църква учи, който отива в събранието на нечестивци и в пътя на грешници стои и в сбирещето на развратители седи (Пс. 1:1), той дори и да пророкува в името Господне, та дори и бесове да изгонва, и много чудеса дори да прави (Мат. 7:22), все едно той ще чуе заедно с подобните си на съдния ден страшния Христов глас: "Никога не съм ви познавал ; махнете се от Мене вие, които вършите беззаконие" (Мат. 7:23).

За да се спасим, трябва да бъдем в едната, свята, съборна и апостолска Църква и да се пазим от всяка ерес. Иначе, отклоним ли се в друг път, неминуемо ще погинем. По учението на св. отци и учители Църковни "вън от Църквата няма

нито слушане, нито разбиране на Словото Божие, няма нито истинско Богочитание, не се намира Христос, не се преподава Дух Свети; смъртта на Спасителя не доставя спасение, няма трапеза на тялото Христово; няма плодотворна молитва; не може да има ни спасителни дела, ни истинско мъченичество, ни висока девственост и чистота, ни душеполезен пост, ни благословение Божие. А в Църквата, напротив, е благоволенieto и благодатта Божия; в Църквата обитава Триединният Бог; в Църквата е познанието на истината, познанието на Бога и Христа, преизобилието на духовните блага; в Църквата са истинските, спасителни догмата, истинската, произлизаща от апостолите вяра, истинската любов, и правия път към вечния живот"*****.

Накрая нека приведем дословно и няколко светоотечески свидетелства в потвърждение на разкритите от нас истини в тоя очерк. За необходимостта вярващият да принадлежи към истинската Христова Църква, за да се спаси, св. отци говорят често и винаги единодушно. Ние ще споменем само няколко по-централни техни мисли, цитирани по Догматическото богословие на Митрополит Макарий*****

Св. Игнатий Богоносец напр. говори в посланието си до филиделфийската Църква: "Не се лъжете, братя мои, – който върви подир създаващия разкол, той не ще наследи Царството Божие".

Св. Иринеи Лионски казва: "В Църквата, както говори Писанието, Бог е поставил апостоли, пророци, учители (1 Кор. 12:28) и всякакви други духовни прояви (дарования), от които са лишени всички, които не идват в Църквата, но сами себе си отдалечават от истинския живот със своите лоши мисли и още по-лоши постъпки. Защото, дето е Църквата, там е и Духът Божий, й където е Духът Божий, там е и Църквата и всяка благодат: защото Духът е истина", ... "В нея (в Църквата) за целия свят е показан един път на спасение. Защото на нея е поверена Божията светлина и Божията премъдрост, чрез която тя спасява всички люде".

Теофил Антиохийски свидетелствува: "На света, вълнуван и обуреваем от греховете, Бог е дарувал събранията, подразбирам – светите църкви, в които, като в безопасни пристанища по островите, се пази учението на истината, и до които прибъгват желяещите да се спасят."

Св. Киприан Картагенски учи: "Всеки, който се отделя от Църквата, се присъединява към незаконна жена и става чужд на обещанията на Църквата; който оставя Христовата Църква, лишава себе си от наградите, предопределени

от Христа. Той е чужд за нея, той ѝ е непотребен, той е неин враг. Който няма Църквата за майка, не може да има Бога за свой Баща. Ако се е спасил някой от ония които са били вън от Ноевия ковчег, то и онзи, който стои вън от Църквата, би могъл също да се спаси. Господ за наше назидание говори: Който не е с Мене, ... е против Мене; и който не събира с Мене, разпилява (Мат. 12:30). Вън от Църквата няма спасение".

Блажени Августин наставлява: "Никой не достига спасение и вечен живот, освен този, който има за глава Христа; а да има за глава Христа може само този, който се намира в Неговото тяло, което е Църквата... Който не е между Христовите членове, той не може да има християнското спасение... Всеки, който се е отделил от общение с Църквата, макар и животът му да би бил достоен за похвала, единствено за това беззаконие, че той се е откъснал от единението с Христа, няма да има живот, но Божият гняв виси над него."

Блажени Теодорит казва: "Спасението идва до нас чрез Църквата; а които се намират вън от Църквата, не получават вечен живот".

Получили и светоотеческо потвърждение на нашите основни мисли, ние можем да кажем в заключение: Явно е, че единствената истинска вяра се съхранява в св. Православна Църква, която спасява душите на своите верни последователи, и която е дала и дава в потвърждение на истинността си много светци, прославили се както с велики духовни дарби приживе, така и с нетленни мощи след смъртта си, което, нека отбележим, според категоричното твърдение на Епископ Теофан Затворник се е прекратило на Запад след отпадането на римокатолическата църква от източно-православната*****). Разбира се, за истинността на останалите протестантски секти, ереси и теософско-окултни учения и дума не може да става. Те явно са в противоречие със Словото Божие и с вековната църковна традиция. Между Православието и инославието въпросът се решава в полза на първото.

Борбата между истината и лъжата не се е прекратила. Тя ще трае до свършека на света. Но истината ще удържи последната победа, защото с нея е Бог, и защото Той е дал на Своята Църква непреложното Си обещание: "и портите адави няма да ѝ надделеят" (Мат. 16:18).

Бележки

*) Канонизиран от Руската Православна Църква

***) Цитир. по Архим. Методий, О. Иоан Кронщадски, Сливен, 1938, стр.355

***) Цитир. по Архим. Методий, посоч., стр.356.

****) Ibid. /пак там/

*****) Митр. Макарий, Православно догматическо богословие, т. II, Изд. четвърто, С. Петербург, 1883 г., стр. 209 -210.

*****) Ibid., стр. 207-209.

*****) Вж. статията "Дръж изповеданието на истинската вяра..." Правосл. мисионер, год. XII, бр. 1-2, стр. 5.

Признания на инославни в полза на Православната Църква

Не само просветените православно вярващи, но и мнозина непредубедени западни инославни богослови ясно виждат, че единствено Православната Църква е останала през вековете вярна на Христа и на завещаното от Него чрез светите Му Апостоли учение, и като виждат това, публично го заявяват. Ето няколко примера:

Известният френски църковен историк абат Владимир Г е т е (1816-1892), преминал по убеждение от римокатоличество в Православие, автор на многотомни научни трудове, с възторг говори: "Прекрасна гледка представлява Православната Църква със своето удивително постоянство в учението! Тя е видяла много спорове; тя е издържала безбройни вражески нападения; тя е била подхвърляна на нечувани жестокости и преследвания; нейните врагове са я довеждали до състоянието на робство в същата оная страна, където тя някога е сияела с най-ослепителен блясък. Но и в нещастieto и в поруганието, както и в дните на славата, тя е запазила своето учение. Нейните основни начала са началата на истинското християнство. Тя може и в наши дни да предложи на еретическите "църкви" и философи своето учение, най-прекрасното каквото светът е могъл да чуе някога!"

"Църквата за православния християнин, това е християнското общество, съществуващо още от апостолските времена. То живее единен живот; то не се изменя, понеже не променя нищо в Богооткровеното учение. Приело това учение отначало, то го преподава от век на век такава каквото го е получило. Вярващите (миряни) съставят в него точно такава съществена част, каквата и епископите. Последните имат специалното задължение да бдят над

християнските общини да не би да проникне в тях някакво нововъведение. Но и всички вярващи също имат право да участвуват в запазването на Православието и те са длъжни да предпазят дори самия епископ, ако той, изменил на своя дълг, поиска да прави нововъведения. В такъв случай свещеникът и даже простият мирянин ако посочат еретика, не само няма да бъдат порицани, но дори ще заслужат прослава и благодарност от цялата Православна Църква". * (Последните думи перифразират края на 15 правило на Цариградския двукратен събор (861 г.), дето се изказва похвала на миряни – ревнителите на Православната вяра, които бдят и изобличават дори епископи, изпаднали в заблуждение относно вярата и благочестието.)

Англиканинът Х. А. Х о д ж з пише, че "Православната вяра, ... на която Православната Църква е постоянен пазител, е християнската вяра в нейната вярна и съществена форма". **

Ф р а н ц фон Б а д е р, известен римокатолически философ и богослов от миналото столетие, след обстойни еклезиологически проучвания заявява, че Православната Църква "е останала по-вярна на първоначалния дух на християнството, отколкото Западната църква". ***

Бележитият римокатолически богослов и историк Х е ф е л е, въпреки голямата си привързаност към Рим, е принуден да признае: "В богослужението и учението на гръцката (т. е. православната – ск. н.) Църква няма ни най-малки промени от времето на нейния разрыв с Рим". ****

Протестантският богослов О в е р б е к (1821-1905), предшественик на днешното диалектическо богословие, пише, сравнявайки Православието с римо- католицизма: "Православната Църква е неизменна във вярата и в Св. канони. Това е същата вяра и сега, каквато е била преди хиляда години. Рим е сметнал за добре да измени неизменяемата вяра, да я направи подвижна, да я развива. Православната Църква пък е запазвала истината, която по своята същност е неподвижна и неизменна; и то я запазвала и утвърждавала в този вид, в който тя е била предадена на Църквата от Апостолското Предание." *****

"След като папата откъснал Западната църква от Източната – пише в друго свое съчинение Овербек, – Източната Църква, съгласно свидетелството на историята, запазила отколешното си единно вселенско учение неизменно до сегашно време." *****

Измежду съвременните богослови пишеци на немски език, ще споменем само неколцина.

Старокатолическият епископ от Берн (Швейцария) У р с К ю р и подчертава, че "Източно-православната Църква притежава християнски живот с първична сила, голяма интензивност и чистота и в нея през вековете е запазено древното църковно Предание, което в голяма степен е загубено в западната църковност".*****

Проф. д-р Ернст Бенц пише: "В съвременния християнски свят Православието сияе като единствена по своя род величина. Величието му се състои в това, че то вярно е запазило във всички сфери на своя живот пълнотата на съборността на древната Църква. В неговото богослужение продължават да живеят по приемство древно-църковното разбиране и древно-църковната литургическа практика. В богослужението му приемствено живее и цялата пълнота на учението на древната Църква. Тук ... няма разделение между богослужението и богословието, между молитвата и учението. Тази Църква е запазила първоначалното съзнание на своя вселенско-кафолически характер. Нейното самоопределяне като Една, свята, съборна и апостолска Църква се основава не върху идеята на правото, а на съзнанието че тя представлява от себе си мистическото Тяло Христово... В това мистическо тяло действено се проявяват даровете на Св. Дух и молитвата един за друг която се простира до царството на починалите, защото Бог не е Бог на мъртви, а Бог на живи... Православието с най-голяма вяръност е запазило до наши дни предаденото му древно-църковно догматическо наследство".*****

Проф. д-р Фриц Либ счита от извънредно голямо значение факта, че "Източната Църква е запазила чисти и неповредени древно-християнските догми, като не ги е изопачила чрез схоластичен рационализъм". *****
Като се радваме на тези западни признания в полза на нашата Църква, ние можем да прибавим: своето високо достойнство на единствена непрекъсваема и безпогрешна носителка на истината св. Православна Църква дължи на своята неизменна преданост към онази догматическа вяра, която е наследила от Самаго Господа Иисуса Христа и от Неговите св Апостоли и която е утвърдила на Вселенските и на признатите от тях поместни събори. Оттук се вижда, че догматическото наследство, което св. Църква е приела от Спасителя и научила от Неговите непосредствени ученици, съставлява непоклатната и твърда основа (срв. Лук. 1:4), върху която тя пребъдва винаги една и съща, неизменна и неделима през вековете. Тя е крепост срещу заблудите на мирогледно-

догматическа почва, пази и до днес истината, в която се вярва за спасение (2 Сол. 2:13), и ще продължава да я пази до свършека на света, за да я имат истинските Божии чада и в последните времена – във времената на антихриста, за да могат въз основа на нея да различават истината от заблудата. Така Христовата Православна Църква ще помага на искрено копнеещите за истината в ония най-тежки за вярващите християни времена, във времената на всеобщото отстъпление (2 Сол. 2:3), та да не се поддават на хитросплетеното примамно учение на Христовия противник, а да останат сред обстановката на всеобща изневяра верни на своя Господ и Спасител и чрез правата си вяра и съобразения с тази вяра свой добродетелен живот да получат вечно общение с Него в Царството на безсмъртието. Амин.

Издателство „Св. апостол и евангелист Лука“

в интернет на адрес- <https://st-maximus-confessor.org>